

ધોરણ : 6 ગુજરાતી

2. હિંદમાતાને સંબોધન

અભ્યાસ / સ્વાધ્યાય

Sem : 1

અભ્યાસ

પ્રશ્ન: 1 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો ઉત્તર શોધીને તેનો ક્રમ અક્ષર પ્રશ્ન સામેના []માં લખો :

(1) આ કાવ્ય કોને સંબોધીને લખાયું છે? [ગ]

(ક) ધરતીને

(ખ) હિન્દને

(ગ) હિન્દમાતાને

(ઘ) સૌ સંતાનોને

(2) કવિ હિંદને કોની ભૂમિ તરીકે ઓળખાવે છે? [ગ]

(ક) વેદોની

(ખ) કૃષ્ણની

(ગ) દેવોની

(ઘ) પુણ્યની

પ્રશ્ન: 2 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-એક વાક્યમાં આપો :

(1) કવિ વંદન સ્વીકારવાનું કોને કહે છે?

જવાબ- કવિ વંદન સ્વીકારવાનું હિંદમાતાને કહે છે.

(2) હિંદમાતા સંતાનોનું પોષણ કેવી રીતે કરે છે?

જવાબ- હિંદમાતા સંતાનોનું પોષણ સારુ ખાનપાન
આપીને કરે છે.

(3) આ કાવ્યમાં કયો ભાવ રજૂ થયો છે?

જવાબ- આ કાવ્યમાં આપણે તમામ દેશવાસીઓએ
પરસ્પર પ્રેમ અને ભાઈચારા સાથે રહેવું જોઈએ
એવો ભાવ રજૂ થયો છે.

સ્વાધ્યાય

1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો :

(1) ભારતમાં કયા કયા ધર્મ પાળતી પ્રજા વસે છે?

જવાબ- ભારતમાં હિંદુ, મુસ્લિમ, ખ્રિસ્તી, પારસી, શીખ, જૈન તેમજ બૌદ્ધ ધર્મ પાળતી પ્રજા વસે છે.

(2) ભારતભૂમિને કવિ માતા તરીકે કેમ સંબોધે છે?

જવાબ- એક માતાની જેમ ભારતમાતા એનાં સૌ સંતાનોનું પોષણ કરે છે, ભેદભાવ વિના સરખો પ્રેમ આપે છે, તેથી ભારતભૂમિને કવિ માતા તરીકે સંબોધે છે.

(3) ભારતમાં વસતી પ્રજાને કવિ સમાન શા માટે ગણે છે?

જવાબ- ભારતમાં વસતી પ્રજાને કવિ સમાન ગણે છે, કારણ કે અહીં અલગ અલગ ધર્મ પાળતી જે પ્રજા વસે છે એ સૌની માતા (હિંદમાતા) એક જ છે. માતા એક હોય તો એ માતાનાં તમામ સંતાનો સમાન જ હોય, માટે અહીં કોઈ ઊંચ નથી કે કોઈ નીચ નથી.

(4) ભારતમાતાનાં સંતાનો છેલ્લે શી પ્રાર્થના કરે છે?

જવાબ- ભારતમાતાનાં સૌ સંતાનો નાત, જાત કે ધર્મના ભેદભાવ ભૂલીને એકબીજા સાથે પ્રેમ અને સહકારથી રહે, તેમજ એકબીજાને મદદ કરે એવી પ્રાર્થના કરે છે.

(5) “પ્રાર્થના” વિશે છ-સાત વાક્યો લખો.

જવાબ- “પ્રાર્થના” એટલે અરજ, વિનંતી, માગણી, ઈશ્વરસ્તુતિ, ઉપાસના પ્રાર્થના એ વ્યક્તિ અને પરમાત્મા વચ્ચેનો સેતુ છે. શરીરને સ્વસ્થ રાખવા ખોરાકની જરૂર છે એમ મન, હૃદયને સ્વસ્થ રાખવા પ્રાર્થનાની જરૂર રહે છે. પ્રાર્થના આપણને શક્તિ આપે છે. તે આપણા મનને શાંત રાખે છે. પ્રાર્થના દુઃખી હૃદયનો પોકાર છે. પતિતને તે પાવન કરે છે.

પ્રશ્ન : 2 માગ્યા મુજબ કરો.

ધર્મનું નામ	ધર્મગુરુ	ધર્મગ્રંથ	ધર્મસ્થાન	ધર્મપ્રતીક	મુખ્ય તહેવાર
હિંદુ	આદિ શંકરાચર્ય	ભગવદ્ ગીતા રામાયણ મહાભારત	મંદિર	ૐ	દિવાળી હોળી જન્માષ્ટમી
મુસ્લિમ	મહંમદ પયગંબર	કુરાને શરીફ	મસ્જિદ		મોહરમ બકરીઈદ
શીખ	ગુરુનાનક	ગુરુગ્રંથ - સાહેબ	ગુરુદ્વારા		ગુરુપર્વ નાનક જયંતી
ખ્રિસ્તી	ઈસુ	બાઈબલ	દેવળ		નાતાલ ગુડ ફ્રાઈડે
પારસી	અષો જરથુષ્ટ્ર	અવેસ્તા	અગિયારી		પતેતી નવરોઝ
જૈન	ચોવીસ તીર્થંકર	આગમ	દેરાસર		પર્યુષણ મહાવીર જયંતી
બૌદ્ધ	બુદ્ધ	ત્રિપિટક	વિહાર		બુદ્ધ પુર્ણિમા

પ્રશ્ન : ૩ નીચેના શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો કોષ્ટકમાંથી શોધીને લખો.

- 1) જ્ઞાની × અજ્ઞાની
- 2) નીરોગી × રોગી
- 3) તવંગર × ગરીબ
- 4) ઉચ્ચ × નિચ
- 5) સમાન × અસમાન
- 6) સાક્ષર × નિરક્ષર

પ્રા	મ	દી	થ	ષ	મિ	સ
નૈ	વા	મૈ	મા	ણા	ને	સ
શા	ક	અ	સ	મા	ન	રા
મિ	મા	અ	જ્ઞા	ની	યા	ળા
ની	ખૂ	રે	યા	નિ	ચ	ડા
સ	ખે	શા	દ	ર	બા	ષ
ગ	રી	બ	ન	ક્ષ	ત્વી	રો
રા	જા	દ	ત્રી	ર	દ	ગી

પ્રશ્ન : 4 કાવ્યપંક્તિ પૂર્ણ કરો.

(1) પોષો તમે

..... સંતાન સૌ તમારાં !

જવાબ :- પોષો તમે સહુને, શુભ ખાનપાન બક્ષી :
સેવા કરે અને તે સંતાન સૌ તમારાં!

(2) સૌની સમાન

..... સંતાન સૌ તમારાં !

જવાબ :- સૌની સમાન માતા, સૌએ સમાન તેથી :
ના ઉચ્ચનીચ કોઈ સંતાન સૌ તમારાં !

પ્રશ્ન: 5 “વિવિધતામાં એકતા” વિશે શિક્ષકની મદદથી આઠ-દસ
વાક્યો લખો.

જવાબ- વિવિધતામાં એકતા એ ભારતીય સંસ્કૃતિનું આગવું લક્ષણ
છે. દેશમાં જુદા જુદા પ્રદેશો છે. એ પ્રદેશોમાં વસતા લોકોના
પહેરવેશ, ધર્મ, ભાષા, રીતરિવાજ જુદી જુદી છે. છતાંય બધાં
દેશવાસીઓ સંપ અને સહકારથી રહે છે લોકોમાં પરસ્પર પ્રેમ
તેમજ ભાઈચારાની ભાવના છે. પરદેશીઓનાં અનેક આક્રમણ
થયાં, છતાં આપણે ભારતીય છીએ એ ભાવના અખંડિત રહી છે.

આપણે ભારતમાતાના સંતાનો છીએ. તેથી એકબીજાને મદદ કરીએ છીએ. એકબીજાના તહેવારો સાથે મળીને ઉજવીએ છીએ. સામાજિક પ્રસંગોમાં સહભાગી થઈએ છીએ. આ રીતે 'વિવિધતા' આપણી વિશેષતા છે ને “રાષ્ટ્રીય એકતા” આપણું ગૌરવ છે.

Thanks

For watching